

ช็อกโกแลตพายและไฟเบิร์ดจ์: ประสบการณ์ของสตรีและอัตลักษณ์หญิงผิวสีในวรรณกรรมเรื่อง

The Help

ขอบคุณ สมบูรณ์วงศ์

ภาควิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม

ผู้รับผิดชอบบทความ: khobkunsomboomwong@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่อง “ช็อกโกแลตพายและไฟเบิร์ดจ์: ประสบการณ์ของสตรีและอัตลักษณ์หญิงผิวสีในวรรณกรรมเรื่อง The Help” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมร่วมสมัยเรื่อง The Help ในฐานะประสบการณ์ของสตรีที่เผยให้เห็นการกดขี่ของระบบปิตาธิปไตย 2) ศึกษาวรรณกรรมร่วมสมัยเรื่อง The Help ในฐานะเรื่องเล่าสร้างอัตลักษณ์หญิงผิวสีในบริบทสังคมอเมริกันปี 1962 ที่การกีดกันทางสีผิวยังคงรุนแรงในเมืองแจ็กสัน มลรัฐมิสซิสซิปปี ฉากของเรื่องที่เคยเป็นหนึ่งในเจ็ดรัฐทาสทางใต้ในสมัยสงครามกลางเมืองอเมริกัน (American Civil War) ผลการศึกษาพบว่า 1) วรรณกรรมร่วมสมัยเรื่อง The Help มีบทบาทเป็นเครื่องมือโต้กลับปิตาธิปไตยที่ตีกรอบจำกัดศักยภาพของตัวละครหญิง และมอบทางออกให้ตัวละครหญิงหลุดพ้นจากกรอบอำนาจดังกล่าว 2) วรรณกรรมเรื่อง The Help มีบทบาทเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจใหม่ให้แก่ผู้อ่านด้วยเสียงของสาวใช้ผิวสีที่ตีแผ่ประสบการณ์การเป็นสาวใช้ผิวสีในบ้านเจ้านายคนขาวในฐานะประจักษ์พยาน ทั้งยังเป็นเครื่องมือโต้กลับการกดขี่และความไม่เป็นธรรมที่นายจ้างผิวขาวและสังคมปฏิบัติต่อคนผิวสี

คำสำคัญ: ปิตาธิปไตย สตรีผิวสี เรื่องเล่าโต้กลับ

Chococate pie and bridge: Women experience and colored women identity in “The Help” novel

Khobkun Somboonwong

Thai for career department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom
Rajabhat University, Nakhon Pathom

*corresponding author: khobkunsomboonwong@gmail.com

Abstract

The research paper Chococate pie and bridge: Women experience and colored women identity in “The Help” novel aims to 1) to study this novel as narrative respond of women that reveals the oppression of patriarchal system 2) to study this novel as narrative that create colored women identity in context of 1962 American society, which is strictly discriminated about skin color in Jackson, Mississippi. This state is the setting of this novel which was the one of seven “slave states” in American civil war period. The study reveals that 1) This novel is the narrative respond to patriarchal system that limit women’s potential. It also creates the solution for the women to unlimited the patriarchal system 2) This novel helps creating new understanding for the reader by using the experience of the maid as colored women voices. Their own voices revealed experiences about being the maid in the white family as witness. It also is a respond narrative for the unfair that white people and society have to face in those period of time

Keywords: patriarchal system, colored women, narrative respond

1. บทนำ

กระแส #stopasianhate ในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด 19 และกระแส #blacklivematters ช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เป็นแฮชแท็ก 2 แฮชแท็กที่ติดเทรนด์ทวิตเตอร์ในหลายประเทศทั่วโลกและได้รับการอภิปรายถกเถียงอย่างกว้างขวางทั้งในโลกออนไลน์และในวงสนทนาระหว่างบุคคลจำนวนมาก หากพิจารณาโดยผิวเผินคล้ายเรื่องจะเกิดจากจุดเริ่มต้นที่ต่างกันโดยสิ้นเชิง กระแส “หยุดเกลียดชังคนเอเชีย” เกิดจากชาวอเมริกันเข้าทำร้ายร่างกายคนเอเชียสูงอายุโดยมีแรงจูงใจคือความเจ็บแค้นจากความเชื่อที่ว่าคนเอเชียเป็นต้นเหตุให้เกิดการระบาดของไวรัสโควิด 19 ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตคนทั่วโลกในช่วงพริบตา ส่วนกระแส “ชีวิตคนดำก็สำคัญ” เกิดจากตำรวจผิวขาวเข้าจับกุมชายผิวสีด้วยความรุนแรงเกินกว่าเหตุจนชายผิวสีนามว่า จอร์จ ฟลอยด์ (George Floyd) เสียชีวิต แต่แท้จริงแล้วต้นเหตุที่ดูจะแตกต่างกันกลับเป็นเรื่องเดียวกันก็คือ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติและสีผิว

ในสงครามอเมริกันเคยผ่านสงครามระหว่างรัฐทางเหนือและทางใต้ได้แก่สงครามกลางเมืองอเมริกัน (American Civil War) ซึ่งกินระยะเวลายาวนานถึง 4 ปี โดยมูลเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดสงครามก็คือกฎหมายการครอบครองทาสที่ไม่เป็นธรรมของรัฐทางใต้ มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนทาสผิดอารักขาและนายทาสสามารถลงโทษทำร้ายร่างกายทาสได้โดยไม่ผิดกฎหมาย ในยุคสงครามกลางเมืองจึงเกิด “7 รัฐทาส” ที่เรียกร้องให้มีการครอบครองทาสต่อไปเนื่องจากทาสเป็นทรัพย์สินสร้างความมั่งคั่งของนายทาส และยังเป็นแรงงานสำคัญในการเกษตรซึ่งเป็นกำลังผลิตหลักของรัฐทางใต้ หรือชื่อเรียกอย่างเป็นทางการคือ Confederate States of America ซึ่งเป็นรัฐที่แยกตัวออกจากรัฐกลางเมืองอเมริกัน ระหว่าง ค.ศ. 1860-1861 ประกอบด้วยรัฐเวอร์จิเนีย (Virginia) นอร์ท แคโรไลนา (North Carolina) เซาท์ แคโรไลนา (South Carolina) จอร์เจีย (Georgia) ฟลอริดา (Florida) เทนเนสซี (Tennessee) แอลาบามา (Alabama) หลุยส์เซียนา (Louisiana) เท็กซัส (Texas) อาร์คันซอ (Arkansas) และมิสซิสซิปปี (Mississippi) ซึ่งเป็นฉากของวรรณกรรมร่วมสมัยเรื่อง The Help ที่จะนำมาวิเคราะห์อภิปรายในบทความนี้

แม้สงครามกลางเมืองอเมริกันจะจบลงไปแล้วว่าร้อยปี 7 รัฐทาสรวมเข้าเป็นหนึ่งเดียวกับสหรัฐอเมริกา มีการยกเลิกกฎหมายการครอบครองทาส และเปลี่ยนคำเรียกคนผิวสีจากนิโกร (Negro) เป็นชาวแอฟริกันอเมริกัน (African-American) แต่ในปัจจุบันกลับยังเกิดเหตุการณ์รุนแรงอันมีต้นเหตุมาจากความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติและสีผิวอยู่ จึงนำตั้งคำถามว่าหรือแท้จริงแล้วในสังคมอเมริกันไม่เคยก้าวข้ามความขัดแย้งในอดีตและยอมรับความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติสีผิวได้จริง การทำความเข้าใจปรากฏการณ์ในสังคมสามารถทำได้ผ่านวรรณกรรม ผู้วิจัยจึงเลือกวรรณกรรมร่วมสมัยที่มีบริบทความแตกต่างของเชื้อชาติและสีผิว ได้แก่เรื่อง The Help (2009) ของแคธริน สต็อกเกตต์ (Kathryn Stockett) ผู้เขียนเป็นสตรีผิวขาวที่อาศัยอยู่ในเมืองแจ็กสัน รัฐมิสซิสซิปปี และเติบโตขึ้นมาพร้อมกับสาวใช้ผิวสีที่ดูแลเธอเป็นอย่างดีในช่วงที่พ่อแม่ของเธอหย่ากัน (Stockett, 2009) เธอซึมซับสภาพความสัมพันธ์ระหว่างคนผิวขาวและคนผิวสีที่ดำเนินไปในเมืองแจ็กสันในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในระดับชุมชนที่คนผิวสีห้ามใช้ห้องน้ำร่วมกับคนผิวขาว หรือในระดับครอบครัวที่แม้กระทั่งกับสาวใช้ที่เลี้ยงเธอมาตั้งแต่เด็ก แต่ก็ไม่สามารถรับประทานอาหารร่วมกันได้ เธอจึงเริ่มตั้งคำถามถึงความไม่เท่าเทียมระหว่างสองสีผิว และนำมาเป็นวัตถุดิบในการเขียนวรรณกรรมเรื่องนี้โดยเขียนเล่าย้อนถึงบรรยากาศสังคมอเมริกันในยุคซิกซ์ตี้ (1960's) ที่การกีดกันทางสีผวยังดำเนินไปอย่างเข้มข้น

The Help มีความหมายตรงตัวว่า ผู้ช่วยเหลือหรือสาวใช้ เป็นเรื่องเล่าซ้อนเรื่องเล่าของสาวใช้ผิวสี 2 คนได้แก่แอบบิลีน (Aibileen) และมินนี่ (Minny) ซึ่งเป็นตัวดำเนินเรื่องหลักพร้อมกับสกิตเตอร์ (Skeeter) สตรีผิวขาวที่ตั้งคำถามถึงความไม่เท่าเทียมระหว่างคนผิวขาวและผิวสี สกิตเตอร์เป็นเพื่อนกับฮิลลี (Hilly) และเอลิซาเบธ (Elizabeth) ทั้งสามอยู่ในสังคมสตรีชนชั้นสูงของเมืองแจ็กสัน โดยแอบบิลีนเป็นสาวใช้ของเอลิซาเบธและเลี้ยงลูกเล็ก ๆ 2 คนด้วยความรักและความเอาใจใส่โดยที่เอลิซาเบธแทบไม่เคยสนใจลูกของเธอเลย มินนี่เคยเป็นสาวใช้บ้านฮิลลี แต่ฮิลลีใส่ร้ายมินนี่ว่าขโมยของเพื่อที่มินนี่จะได้ทำงานให้เธอโดยถูกกดค่าแรงเนื่องจากไม่มีครอบครัวคนผิวขาวอื่น ๆ ถ้าจ้างเธอ เรื่องเล่าหลักนี้เป็นเรื่องเล่าส่วนหนึ่งที่รับรู้กันดีในหมู่สาวใช้ผิวสี จนกระทั่งสกิตเตอร์ตัดสินใจจะสัมภาษณ์สาวใช้ผิวสีเพื่อนำประสบการณ์การเป็นสาวใช้ในบ้านคนผิวขาวไปเขียนหนังสือ การสัมภาษณ์สาวใช้ผิวสีแทบเป็นไปไม่ได้เลยในตอนแรก แต่ด้วยเหตุการณ์ที่ฮิลลีใส่ร้ายสาวใช้อีกคนชื่อยูลเมย์จนเธอต้องเข้าคุก เป็นเหตุให้สาวใช้ผิวสีกล้าเสี่ยงลุกขึ้นมาเล่าเรื่องของตนเองให้สกิตเตอร์ฟัง จนมี “เรื่องเล่าของสาวใช้” จำนวนหลายสิบคน ทำให้สกิตเตอร์สามารถเขียนหนังสือที่ชื่อว่า “Help” ได้สำเร็จ และเมื่อตีพิมพ์ก็สามารถเปิดโปงโฉมหน้าของฮิลลีได้ รวมถึงสร้างความสันตะเพื่อนไปทั่วเมืองแจ็กสัน

จะเห็นได้ว่า วรรณกรรมร่วมสมัยเรื่อง The Help เขียนโดยนักเขียนสตรี เล่าเรื่องของสตรีที่มีความแตกต่างทั้งทางสีผิวและชนชั้นในสังคม เรื่องเล่าต่าง ๆ ได้รับการเล่าผ่านมุมมองของสตรีด้วยกันเอง และมีจุดศูนย์กลางของเรื่องเกี่ยวกับสตรีทั้งสิ้น บทบาทของตัวละครชายในเรื่องนี้มีน้อยมาก วรรณกรรมเรื่องนี้จึงมีลักษณะเป็นวรรณกรรมสตรี ที่แทบจะไม่ให้ความสำคัญหรือเล่าเรื่องของบุรุษเลย ลักษณะของความเป็นวรรณกรรมสตรีดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นความตั้งใจของผู้เขียนหรือไม่ก็ตาม ก็ได้สร้างความเข้าใจใหม่แก่ผู้อ่านเกี่ยวกับประสบการณ์ของสาวใช้ผิวสีด้วยการรับรู้เรื่องราวประหนึ่งได้รับฟังจากเสียงของพวกเธอเอง นอกจากนี้ยังเผยให้เห็นว่าการกีดกันไม่ได้เกิดขึ้นแค่กับหญิงผิวสีเท่านั้น แต่สังคมชายเป็นใหญ่ยังทำให้เรื่องเล่าของสตรีทุกสีผิวถูกกีดกันออกไปจากสังคม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงอภิปรายในประเด็นหลัก 2 ประเด็นได้แก่ วรรณกรรมเรื่อง The Help ในฐานะวรรณกรรมสตรีได้กลับปิตาธิปไตย และวรรณกรรมสตรีในฐานะเครื่องมือสร้างอัตลักษณ์ของหญิงผิวสี

2. The Help ในฐานะวรรณกรรมสตรีได้กลับปิตาธิปไตย

ในที่นี้ผู้วิจัยจะแบ่งอภิปรายเป็น 2 หัวข้อย่อย ได้แก่ การเผยแพร่ประสบการณ์ส่วนตัวของสตรี และวรรณกรรมเรื่อง The Help ในฐานะการสร้างอัตลักษณ์หญิงผิวสี

2.1 การเผยแพร่ประสบการณ์ส่วนตัวของสตรี

วรรณกรรมร่วมสมัยเรื่อง The Help มีลักษณะเป็นวรรณกรรมสตรี จากประสบการณ์และทัศนคติของผู้เขียนสตรีด้วยความปรารถนาที่จะแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของสตรี และปฏิเสธมายาคติชายเป็นใหญ่ที่เล่าเรื่องของผู้หญิงผ่านมุมมองเพศชาย ไม่ว่าจะเป็นการให้ภาพสตรีในฐานะเมียและแม่ เป็นเพศที่อ่อนแอ ตกเป็นเหยื่อ ต้องมีความสงบเสงี่ยมเรียบร้อย เชื่อฟังคำสั่งสอนของบุรุษ มีชีวิตอยู่เพื่อดูแลปรนนิบัติบุรุษให้สมความปรารถนา นักเขียนสตรีจึงประพันธ์ผลงานที่แตกต่างหรือตรงข้ามกับสตรีในมุมมองของบุรุษ โดยมุ่งให้ภาพจริงของสตรีมากกว่าภาพลวงของสตรีที่บุรุษสร้างขึ้นในวรรณกรรม ด้วยการเปิดเผยประสบการณ์ของสตรีและสร้างอัตลักษณ์ความเป็นสตรี ไม่ว่าจะเป็นด้วยความตั้งใจหรือไม่ก็ตาม

สังคมปิตาธิปไตยหรือสังคมชายเป็นใหญ่มีส่วนสำคัญในการลดทอนสิทธิเสรีภาพของสตรี ปฏิเสธศักยภาพและความสร้างสรรค์ในแบบสตรี สอดคล้องกับที่สุรภีพรรณ ฉัตรภาพร (2547, หน้า 140) กล่าวว่า “บุรุษมีอำนาจเบ็ดเสร็จทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง กฎหมาย และในครอบครัว อำนาจ “เบ็ดเสร็จ” นี้จะส่งผ่านจากบิดาไปยังบุตรชาย [...] สตรีมีบทบาทเป็นลูกสาว เป็นภรรยา เป็นมารดา สตรีมีหน้าที่อยู่เฝ้าเรือน คอยปรนนิบัติสามี อบรมเลี้ยงดูบุตร เป็นแม่บ้านและแม่ครัว สตรีไม่มีความเป็นปัจเจกบุคคลนอกเหนือไปจากการเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ของครอบครัวและบ้าน สตรีไม่มีอำนาจทั้งในครอบครัวและชุมชน”

ในวรรณกรรมเรื่อง The Help แม้จะเป็นการเล่าบทบาทเมียและแม่ของสตรี แต่การเล่าด้วยมุมมองเพศหญิงกลับเผยให้เห็นเลือดเนื้อ ชีวิตจิตใจที่ละเอียดอ่อนของสตรีที่นอกเหนือไปจากการเป็นเมียและแม่ แต่พวกเธอยังพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เกี่ยวโยงสัมพันธ์กันด้วยประสบการณ์ร่วมที่ถูกกดขี่จากทั้งสังคมและความแตกต่างทางสีผิว ดังในตอนที่อยู่ แอน (Lou Ann) กับสาวใช้ชื่อลูวีนียา (Louvinia) เล่าประสบการณ์ของตนเอง ลูวีนียามีหลานชายผิวสีที่ฉลาดและนิสัยดี แต่ถูกชายผิวขาวเอาท่อเหล็กฟาดศีรษะจนตาบอดเพราะเข้าห้องน้ำของคนผิวขาวเพราะมองไม่เห็นป้ายบอก โศกนาฏกรรมนี้ทำให้ลูวีนียาโศกเศร้ามาก แต่ลู แอนนายจ้างสตรีผิวขาวที่ในสายตาของสก็อตเตอร์เป็นคนที่ถูกอิลลิซึ้นนำอยู่ตลอดกลับเป็นคนที่ทำให้ลูวีนียาหยุดงานโดยได้รับค่าจ้าง และทำอาหารไปฝากลูวีนียาที่บ้านบ่อยครั้ง ลูแอนเล่าให้สก็อตเตอร์ฟังถึงลูวีนียาว่า “Louvinia is the bravest person I know, Even with all her own troubles, she helps me get through my day. When I read

what she wrote about me, about helping her grandson. I've never been so grateful in my life. It was the best I'd felt in months.” (Stockett, 2009, p. 426)

นอกจากความกล้าหาญของลูวีนีย์แล้ว ลูแอนยังเปิดเผยกับสก็ตเตอร์ว่าเธอเป็นโรคซึมเศร้าและพยายามฆ่าตัวตายหลายครั้ง ลูวีนีย์ที่แม้จะมีปัญหามากมาย แต่ก็ยังช่วยดูแลให้กำลังใจลูแอนจนรู้สึกดีขึ้น สังคมปิตาธิปไตยที่คาดหวังให้สตรีมีภาพลักษณ์ที่สมบูรณ์แบบทำให้ลูแอนไม่สามารถเปิดเผยเรื่องนี้กับใครได้ และไม่สามารถเปิดเผยมิตรภาพนี้ต่อสังคมได้เช่นกัน เหตุการณ์ดังกล่าวเผยให้เห็นมิตรภาพของสตรีต่างสีผิวและความไม่สมบูรณ์แบบของสตรีที่ต้องปกปิดต่อสังคมปิตาธิปไตย แต่หนังสือเรื่อง Help ที่สก็ตเตอร์เขียนเป็นช่องทางทำให้เรื่องเล่าของพวกเธอได้ถูกตีแผ่ รับฟัง และอ่านผ่านสายตาของคนในสังคม เพื่อให้สตรีตระหนักว่า “For women to realize, We are just two people. Not that much separates us.” (Stockett, 2009, p. 427) มิตรภาพของลูแอนและลูวีนีย์เป็นตัวอย่างของมิตรภาพระหว่างสตรีสองสีผิวที่เกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกันและยังปรากฏสารสำคัญที่ย้ำเตือนให้ผู้อ่านตระหนักว่าสำหรับเพศหญิงแล้วพวกเธอเป็นคนเท่าเทียมกัน

สังคมชายเป็นใหญ่มีบุรุษเป็นจุดศูนย์กลาง เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาทั้งในระดับสังคมและครอบครัว ส่วนสตรีเป็นผู้ที่อยู่ใต้การเป็นครองตั้งแต่ยุคปรัชญาของกรีกจนถึงปัจจุบัน บุรุษเป็นเพศหลักและเป็นตัวแทนของมนุษยชาติโดยรวม ในขณะที่สตรีเปรียบเสมือนวัตถุแห่งความงาม (object of beauty) และวัตถุทางเพศ (sex object) ซีโมน เดอ โบวัวร์ (Simone de Beauvoir) ได้วิพากษ์ถึงความไม่เท่าเทียมระหว่างบุรุษและสตรีเอาไว้ในหนังสือเรื่อง The Second Sex (1949) ดังนี้ “For him she is sex – absolute sex, no less. She is defined and differentiated with reference to man. [...] He is the Subject, he is the absolute – she is the other” (Beauvoir, 2011, p. 16) สำหรับบุรุษแล้ว สตรีคือ กามารมณ์ และถูกนิยามแยกแยะโดยอ้างอิงกับบุรุษ บุรุษเป็นเพศที่สำคัญและเป็นภววิสัย ส่วนสตรีนั้นเป็นอื่น สอดคล้องกับหนังสือเรื่อง Sexual Politics (1970) เคท มิลเลตต์ (Kate Millet) (Millet, (2016, p. 63) ได้วิพากษ์ความเหนือกว่าของบุรุษอย่างรุนแรง เธอกล่าวว่า “ระบบสังคมและปรัชญาตะวันตกให้ความสำคัญกับการเมืองชาติจนเกินควรและลดสถานภาพของเพศหญิงเป็นเพียงวัตถุทางเพศที่อ่อนนุ่มยอมตามระบบความคิดดังกล่าว บุรุษเป็นผู้สร้างประวัติศาสตร์ สืบทอดความก้าวหน้าทางวิทยาการทั้งหลาย ในขณะที่สตรีได้รับการอบรมสั่งสอนให้เชื่อและสยบยอมต่อระบบปิตาธิปไตย และร่วมมือกับบุรุษในการตีกรอบบทบาทที่ด้อยกว่าของตน”

ในเรื่อง The Help ตัวละครมินนี่ ซีเลีย ฟุท (Celia Foote) และสก็ตเตอร์หรือลูวีนีย์ เฟลแลน (Skeeter (Eugenia) Phelan) เป็นตัวละครที่ได้รับผลกระทบจากการตีกรอบบทบาทของสตรีในสังคมปิตาธิปไตยอย่างชัดเจน ซีเลียเป็นสตรีต่างเมืองที่แต่งงานกับจอห์นนี่คนรักเก่าของฮิลลี ฮิลลีจึงถูกกีดกันออกจากสังคมสตรีชั้นสูงของเมืองแจ็กสันเนื่องจากฮิลลีคิดว่าซีเลียแย่งคนรักไปจากเธอ ซีเลียจึงต้องอยู่ในบ้านหลังใหญ่อย่างโดดเดี่ยวจนกระทั่งรับมินนี่เข้ามาเป็นสาวใช้ ซีเลียไม่สามารถบอกจอห์นนี่ได้ว่าเธอจ้างสาวใช้ แม้ในหนังสือจะไม่อธิบายเหตุผลว่าเพราะเหตุใดซีเลียจึงต้องปกปิดสามีของตน แต่ก็สามารถเข้าใจได้ว่า เป็นเพราะซีเลียต้องการให้สามีเข้าใจว่าเธอคือ “perfect wife” ตามแบบฉบับของผู้หญิงในสังคมปิตาธิปไตยที่สามารถจัดการงานบ้านได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง นอกจากนั้นซีเลียยังต้องพยายามตั้งครร์ภักดิ์ 4 ครั้ง แม้จะแต่งลูกทุกครั้งเพื่อเติมเต็มความต้องการของจอห์นนี่ “Johnny want kids. Oh, Minny, What’s he going to do with me?” [...] This time’s really the ... fourth” (Stockett, 2009, p. 240) กล่าวได้ว่า ซีเลียต้องปฏิบัติตามกรอบบทบาท “เมียและแม่” ตามที่ระบอบปิตาธิปไตยปลูกฝังให้ผู้หญิงต้องเป็น

ในทำนองเดียวกัน มินนี่และสก็ตเตอร์ก็ได้รับผลกระทบจากกรอบที่สังคมปิตาธิปไตยสร้างขึ้นเช่นกัน สก็ตเตอร์มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับแม่มาตลอดเนื่องจากแม่ต้องการให้เธอแต่งงานกับผู้ชายที่เหมาะสมและทำงานที่มั่นคง “Four years my daughter goes off to college and what does she come home with? A pretty piece of paper” (Stockett, 2009, p. 56) การที่แม่ของสก็ตเตอร์กล่าวว่าการศึกษาก็ไม่ต่างอะไรจากกระดาษแค่แผ่นเดียว อนุমানได้ว่าเธอไม่คิดว่าการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยจะสำคัญเท่ากับการแต่งงานกับผู้ชายที่เหมาะสม ดังที่เธอกล่าวกับสก็ตเตอร์ว่า “Every week I see another man in town over six feet and I think, if Eugenia would just try..” (Stockett, 2009, p. 57) ทั้งสองทะเลาะกันบ่อยครั้งนำมาสู่ความสัมพันธ์ที่ห่างเหินระหว่างแม่ลูก สก็ตเตอร์รู้สึกกดดันและหมกมุ่นค่าในตนเองจนตั้งคำถามว่า “Why is it that someone always seem to be ashamed of me?” (Stockett, 2009, p. 388)

จะเห็นว่าความคาดหวังที่มีต่อสตรีในสังคมปิตาธิปไตยไปไกลกว่าที่ซีโมน เดอ โบวัวร์กล่าวไว้ เนื่องจากความคาดหวังของบุรุษที่ถ่ายทอดมาสู่สตรีไม่ได้หยุดอยู่แค่ในระดับสังคมหรือระดับครอบครัว แต่ได้ลดทอนคุณค่าและตีกรอบขีดจำกัดความเป็นมนุษย์ของสตรีในระดับปัจเจกบุคคลด้วย มินนี่ถูกลีรอย (Leroy) สามิทุบตีเป็นประจำ เมื่อมินนี่ถามลีรอยว่าทำไมต้องทุบตีเธอ ลีรอยตอบว่า “If I didn't hit you, Minny, Who knows what you become.” (Stockett, 2009, p. 420) อาจวิเคราะห์ได้ว่า การที่ลีรอยทุบตีมินนี่ก็เพื่อตีกรอบและกำราบไม่ให้มินนี่ได้เป็นสตรีที่มีความสามารถและศักยภาพ และหลุดพ้นจากการพึ่งพาสามี

ทั้งซีเลีย สก็ตเตอร์และมินนี่เป็นตัวละครที่ถูกจำกัดและลดทอนศักยภาพของตนให้มีสถานะเพียงผู้หญิงตามแบบฉบับสังคมปิตาธิปไตยต้องการ อย่างไรก็ตาม มิตรภาพระหว่างสตรีทั้งสามได้ปรากฏชัดเจนในเรื่องและทั้งสามต่างช่วยเหลือกันและกันให้หลุดพ้นจากกรอบปิตาธิปไตยที่จำกัดศักยภาพในตัวเธอ มินนี่สนับสนุนให้ซีเลียบอกจอร์นนี่เรื่องแห่งบุตรและยืนยันว่าจอร์นนี่รักเธอจากใจจริง มินนี่ยังให้กำลังใจสก็ตเตอร์ให้ไปจากแจ็กสันเพื่อตามหาชีวิตที่แท้จริงของเธอนิววยอร์ก “Go find your life. You have nothing left here.” (Stockett, 2009, p. 433) คำว่าไปหาตามชีวิตก็คือชีวิตนอกเมืองแจ็กสันที่ตีกรอบให้สก็ตเตอร์ต้องปฏิบัติตามกรอบปิตาธิปไตย เช่นเดียวกับมินนี่ที่หนังสือของสก็ตเตอร์ช่วยให้มินนี่กล้าต่อกรกับลีรอยและเป็นไทจากการข่มเหงด้วยกำลัง “You are free. You don't have to get hit by Leroy no more.” (Stockett, 2009, p. 446) กล่าวได้ว่า วรรณกรรมสตรีได้เผยให้เห็นความกดดันที่สังคมปิตาธิปไตยกระทำต่อตัวละครทั้งสาม แต่ด้วยมิตรภาพและเรื่องเล่าจากมุมมองของพวกเธอเองที่ได้กลับความกดดันดังกล่าวและหาทางออกให้แก่พวกเธอได้ในที่สุด

2.2 การสร้างอัตลักษณ์ของหญิงผิวสี

นอกจากประเด็นเรื่องวรรณกรรมสตรีได้กลับปิตาธิปไตยแล้ว อีกประเด็นที่สำคัญคือการกล่าวถึงสังคมอเมริกันในยุคซิกซ์ตี้ (1960's) ซึ่งในเรื่องระบุไว้ว่าเรื่องนี้เกิดขึ้นที่เมืองแจ็กสันปี 1962 ซึ่งการกีดกันทางสีผิวยังคงเข้มข้น โดยเฉพาะในมลรัฐมิสซิสซิปปีซึ่งเป็น 1 ใน 7 รัฐทางใต้เดิม ในเรื่องเราจะเห็นการสร้างบริบทการกีดกันทางสีผิวหลากหลายรูปแบบ เช่น สาวใช้ผิวสีไม่สามารถเข้าห้องน้ำหรือรับประทานอาหารร่วมกับเจ้านายผิวขาวได้ คนผิวสีต้องเข้าห้องน้ำ โรงพยาบาล โรงเรียนซูเปอร์มาร์เก็ต และห้องสมุดเฉพาะสำหรับคนผิวสีเท่านั้น และคนผิวขาวมีความชอบธรรมที่จะลงโทษ ทำร้ายร่างกายและจิตใจคนผิวสีที่ละเมิดกฎดังกล่าว ดังเช่นหลานชายของลูวีเนียที่เข้าห้องน้ำคนขาวเพราะไม่เห็นป้าย ก็ถูกคนขาวทุบตีด้วยแท่งเหล็กของป้ายนั้นจนตาบอด หรือลูกชายของเอปิลีนที่ถูกรถของคนขาวทับแต่ไม่มีโรงพยาบาลไหนรับรักษา เมื่อไปถึงโรงพยาบาลสำหรับคนผิวสี ลูกชายของเธอก็เสียชีวิตแล้ว เป็นต้น

ฮิลลีเป็นสาวสังคมชั้นสูงที่มีบทบาทสำคัญในสมาคมไฟบริดจ์ (bridge club) ฮิลลีเป็นผู้คุมกฎการกีดกันทางสีผิวในเมือง เธอพยายามผลักดันนโยบาย “separate but equal” (Stockett, 2009, p. 67) ในเมืองแจ็กสัน ไม่ว่าจะเป็นการบีบบังคับให้เอลิซาเบธสร้างห้องน้ำในบ้านขึ้นใหม่สำหรับสาวใช้ผิวสี หรือกีดกันให้สก็อตเตอร์เขียนนโยบายดังกล่าวลงในวารสารประจำเมืองเพื่อเป็นนโยบายหาเสียงของสามีของเธอ ผู้เขียนให้บรรยากาศของสมาคมไฟบริดจ์ว่าเต็มไปด้วยสตรีผิวขาวชั้นสูง มีการจัดการงานการกุศลต่าง ๆ อาทิ การประมูลทรัพย์สินเพื่อนำเงินไปบริจาคให้เด็กยากไร้ในทวีปแอฟริกา แต่กลับเพิกเฉยต่อความยากไร้ของสาวใช้ผิวดำที่ทำงานอยู่ในบ้านของตนเอง หน้าที่ยังผลิตซ้ำนโยบายกีดกันทางสีผิวซึ่งแสดงถึงความปากว่าตาขยิบ (hypocrite) ของสังคมสตรีผิวขาว

สตรีผิวขาวสมาชิกสมาคมไฟบริดจ์มีนัดเล่นไพ่กันทุกบ่ายวันพุธที่บ้านของสมาชิกแต่ละคนโดยมีสาวใช้คอยทำอาหารเสิร์ฟอาหารและดูแลความเรียบร้อยตลอดงาน การรับใช้นี้เจ้านายผิวขาวอย่างใกล้ชิดทำให้สาวใช้แต่ละคนเป็น “ประจักษ์พยาน” (witness) ต่อมุมมองและการปฏิบัติที่คนผิวขาวกระทำต่อพวกตน ตอนต้นเรื่องจะเห็นว่าเหล่าสาวใช้ต่างหมดหวังว่าจะเปลี่ยนแปลงให้เกิดความเท่าเทียมขึ้นได้ในเมืองนี้ “Things ain't never gone change in this town, Aibilee. We living in hell, we trapped” (Stockett, 2009, p. 200) มินนี่เปรียบเมืองแจ็กสันสำหรับคนผิวสีว่าเป็นกับดักและนรก แต่กลับเป็นเมืองที่เพียบพร้อมด้วยความสุขในสายตาคนขาว สิ่งเหล่านี้ยังขบขันให้เห็นความเหลื่อมล้ำระหว่างสีผิวอย่างชัดเจน

คำพูดง่าย ๆ ของสก็อตเตอร์ที่คุยกับเอปีลินในบ่ายวันหนึ่งว่า “What would you do if you could change things?” (Stockett, 2009, p. 124) เป็นคำที่จุดประกายความหวังให้แก่เอปีลินให้ก้าวข้ามความกลัวและเล่าประสบการณ์การเป็นสาวใช้ในบ้านคนผิวขาวเพื่อให้สก็อตเตอร์นำไปเขียนหนังสือ ผนวกกับเหตุการณ์สำคัญที่ฮิลลีใส่ร้ายยูล เมย์ ความโหดร้ายที่นายจ้างผิวขาวกระทำต่อสาวใช้เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เหล่าสาวใช้ตัดสินใจเปิดเผยเรื่องราวของตนในฐานะประจักษ์พยาน วิเคราะห์ได้ว่า บทบาทของเรื่องเล่าให้ฐานะประจักษ์พยานเป็นเครื่องมือสร้างอัตลักษณ์ของสาวใช้ผิวสีและความเข้าใจใหม่ที่มีต่อคนผิวสี เสียงของพวกเธอถูกนายจ้างผิวขาวลบเลือนออกไปและกดขี่ให้ทำแต่งงานของสาวใช้ แต่เรื่องเล่าของพวกเธอได้แสดงให้เห็นการใช้ชีวิตอย่างดีที่สุดท่ามกลางการกดขี่ ไม่ว่าจะเป็นเอปีลินที่ดูแลเมย์ โมบลีย์ (May Mobley) ลูกสาวที่ถูกเอลิซาเบธทิ้งขว้างอย่างเอาใจใส่กว่าแม่แท้ ๆ ยูล เมย์ที่พยายามอดทนทำงานแม้จะถูกฮิลลีเอาเปรียบ เพื่อนำเงินค่าจ้างที่ได้รับอย่างไม่เป็นธรรมไปส่งเสียลูกชายฝาแฝดเข้ามหาวิทยาลัย

อีกเหตุการณ์สำคัญคือเหตุการณ์ช็อกโกแลตพายของมินนี่ มินนี่เป็นสาวใช้ที่ขึ้นชื่อเรื่องฝีมือการทำอาหาร ในงานเลี้ยงการกุศลของสมาคมไฟบริดจ์ แม่ของฮิลลีได้แอบบริจาคเงินเพื่อให้ฮิลลีชนะรางวัลพายช็อกโกแลตดังกล่าว ทำให้ฮิลลีโกรธมากและคิดว่าซีเลียเป็นผู้บริจาค ในที่สุดมินนี่ก็เปิดเผยเรื่องราวให้ซีเลียทราบในตอนที่ถูกฮิลลีข่มขู่ใส่ร้าย เธอจึงแค้นเคืองด้วยการผสมอุจจาระตนเองลงในช็อกโกแลตพายและนำไปให้ฮิลลีรับประทานพร้อมกล่าวกับฮิลลีว่า “Eat my shit!” (Stockett, 2009, p. 301) เรื่องเล่าของมินนี่เองก็ได้เผยให้เห็นการต่อสู้และไม่สยบยอมต่ออำนาจของคนผิวขาว แม้กระทั่งซีเลียที่รู้เรื่องก็ยังเขียนเช็คบริจาคเงินให้กับสมาคมไฟบริดจ์โดยเขียนข้อความถึงฮิลลีว่า “for two slice, Hilly” (Stockett, 2009, p. 309) กล่าวได้ว่าเป็นการเปิดเผยเหตุการณ์ครั้งนี้ยังช่วยให้ซีเลียและมินนี่มีประสบการณ์ร่วมกันและเห็นอกเห็นใจกันมากขึ้น

นอกจากนั้น คำพูดของตัวละครผิวขาวอีกหลายแห่งยังแสดงให้เห็นถึงการเหยียดผิวที่หยั่งรากลึกลงในทัศนคติและมุมมองแบบปัจเจกบุคคลของคนขาว “They are not regular people.” และ “A Negro in my home trying to act white when she was colored.” (Stockett, 2009, p. 370) การบอกว่าคนผิวสีไม่ใช่คนปกติ และคนผิวสีที่อยู่ในบ้านคน

ชาวต้องไม่ปฏิบัติตนเหมือนคนขาว ยิ่งตอกย้ำให้เห็นถึงความเป็นอื่นของคนผิวสีในสายตาและความคิดของคนผิวขาวอย่างชัดเจน

3. สรุป

กล่าวได้ว่า ชื่อบทความ “ช็อกโกแลตพายและไพร์ริจ” ผู้วิจัยได้นำเอาอุปสรรคสำคัญของเรื่อง กล่าวคือ ไพร์ริจ เป็นอุปสรรคที่เผยให้เห็นภาพของสังคมคนขาวที่มีความปากว่าตาขยิบและสตรีผิวขาวก็ถูกกดขี่จากความไม่เป็นธรรมทางสังคมไม่ต่างจากสตรีผิวสี ส่วนช็อกโกแลตพายยังเป็นอุปสรรคของการต่อสู้ของสาวใช้ผิวสีที่ไม่สยบยอมต่อการกดขี่ของนายจ้างผิวขาว นอกจากนั้น เรื่องเล่าของสาวรับใช้ที่รวบรวมเล่มเป็นหนังสือ Help ในที่สุดนั้น นอกจากจะช่วยสร้างอัตลักษณ์ของสาวใช้ผิวสีและสร้างความเข้าใจใหม่ให้ประจักษ์แก่สายตาของผู้อ่านแล้ว ยังเป็นเครื่องมือลดทอนช่องว่างและความแตกต่างระหว่างสีผิว ทำให้คนขาวกับคนผิวสีได้เข้าใจในประสบการณ์ที่แต่ละคนได้ประสปร่วมกันในฐานมนุษย์ ผู้เขียนใช้กลวิธีการเล่าเรื่องผ่านตัวละครมินนี่ เอปปีลินและสก็ตเตอร์ทำให้คนอ่านได้อ่านเรื่องราวและความนึกคิดจากเสียงของสาวใช้ผิวสีจริง ๆ แม้จะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 1962 แต่ก็ยังสามารถสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้อ่านได้ว่าแท้จริงแล้วไม่ว่าจะสีผิวหรือเชื้อชาติใด ทุกคนต่างเป็นมนุษย์ที่มีประสบการณ์ มีเลือดเนื้อ ชีวิตจิตใจและประวัติศาสตร์เป็นของตนเอง

ดังนั้น กระแส #stopasianhate และ #blacklivematters ที่ยังคงดำเนินต่อไปก็อาจเปรียบเทียบเหมือนการที่เหล่าสาวใช้ผิวสีในเรื่อง The Help ออกมาส่งเสียงของตนให้สังคมรับรู้และเข้าใจตัวตนของพวกเขาอย่างที่เราเคยเป็น แม้การปฏิบัติอย่างรุนแรงต่อคนต่างเชื้อชาติและสีผิวที่ยังคงดำเนินไปในปัจจุบันอาจน่ากังวล แต่ตราบดีที่ยังมีกลุ่มคนที่กล้าลุกขึ้นมาส่งเสียงของตนและไม่ยอมจำนนต่อการกดขี่ แบ่งแยกและปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม อาจทำให้เราหวังได้ว่าสักวันหนึ่งมนุษย์จะก้าวข้ามความแตกต่างภายนอกและมีความเห็นอกเห็นใจ รวมถึงมองเห็นประสบการณ์ร่วมกันและเป็นอิสระต่อกรอบกำหนดที่แบ่งแยกมนุษย์ออกจากกัน ดังที่นิน่า ซิโมน (Nina Simone) นักร้องหญิงผิวสีชื่อดังร้องไว้ในเพลง I wish I knew how it would feel to be free ว่า “remove all the bars that keep us apart, I wish you could know what it means to be me, then you’d see and agree that every man should be free.”

เอกสารอ้างอิง

Kate Millet. (2016). *Sexual Politics*. New York: Columbia University Press.

Kathryn Stockett. (2009). *The Help*. New York: Berkley .

Simone de Beauvoir. (2011). *The second sex*. New York : Random House USA Inc.

สุรสิทธิ์พรณ ฉัตรพร. (2547). *อาหาร อารมณ์ และอำนาจของสตรี ในวรรณกรรมร้อยแก้วร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: ฟ้าวิจัย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.